

Mythologia, Venise, 1567 - II, 06 : De Vulcano

Auteur(s) : Conti, Natale

Collection Mythologia, Venise, 1567 - Livre X

Ce document a pour résumé :

[Mythologia, Venise, 1567 - X \[11-12\] : De Vulcano](#)

Collection Mythologia, Francfort, 1581 - Livre II

[Mythologia, Francfort, 1581 - II, 06 : De Vulcano](#) est une version augmentée de ce document

Collection Mythologie, Paris, 1627 - Livre II

[Mythologie, Paris, 1627 - II, 07 : De Vulcan](#) est une transformation de ce document

Collection Mythologie, Lyon, 1612 - Livre II

[Mythologie, Lyon, 1612 - II, 06 : De Vulcain](#) est une transformation de ce document

Informations sur la notice

Auteurs de la notice Équipe Mythologia

Mentions légales

- Fiche : Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle). Licence Creative Commons Attribution - Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR)
- Images : Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ).

Citer cette page

Conti, Natale, *Mythologia* Venise, 1567 - II, 06 : De Vulcano, 1567

Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle)

Consulté le 07/08/2025 sur la plate-forme EMAN :

<https://eman-archives.org/Mythologia/items/show/808>

Présentation du document

Publication Venise, Comin da Trino, 1567

Exemplaire Munich (Allemagne), Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ) , Res/4
Ant. 50

Formatin-4

Langue(s)

- Grec ancien
- Latin

Pagination 45v°-49v°

Des dieux, des monstres et des humains

Entités mythologiques, historiques et religieuses [Vulcain](#)

Notice créée par [Équipe Mythologia](#) Notice créée le 30/04/2018 Dernière modification le 25/11/2024

Mythologiae.

agitatione superiorum proueniat. Qui enim potest aer aliquid ad ortum euo
care, nisi solis, & therexque regionis calore concitatus itod ipsum efficiat?
Quippe cum litigium & amicitia non solum principia sunt ortus & incerti-
tus rerum, ut sapiens credidit, verum etiam omnia nata conseruent; quibus
suis vires & que impertuerint. Martis soror Hebe esse dicitur, quoniam vber-
tas rerum omnium, & fertilitas agrorum ex eiusdem aeris temperamento ori-
tur, ex quo etiam bella, & illorum omnium deuastationes. Mars præterea
bonitate regionum alitur, cum nemo prope de sterili & inope regione con-
tendat. Quod autem eis lactucis agrestibus Iuno facta est grauida, quid
10 aliud significat, quam ex ipsa aeris temperie natam fuisse Heben? Iuno ubi
eis convulso accepta ab Apolline in domum Iouis, nimio calore solis exaruit,
ac ætheris; quare agrestes lactucas, quæ frigidæ sunt comedit, ac sit pre-
gnans. Quis non videat per hanc aeris temperiem significari & qui ubi plus
exquo incaluerit, frigus experit & symmetriam ad res generandas. Inde na-
scitur Hebe, quæ iuuentuti tam plantarum quam animalium præstet. Hec
ubi lapsa fuisse dum ministraret, pudendasque partes superius offendisset,
priuata est à Ioue eo munere quod propter pulchritudinem obtinuerat: hoc
quid est aliud, nisi cum folia deciderunt arboribus iuuentutem & honorem
plantis delabit? que si cum priore conditione comparentur turpes sunt, & pa-
20 rum decoris. Eo tempore Ganymedes in eius locum subrogatur, qui nihil
aliud quam hyemem significat, que dicta est etiam à pluviis; quare & in Aquati-
num signum denique Ganymedes conuersus est. Hec ea sunt, quæ mihi spe
etare videbantur ad naturales rationes. Quod attinet ad mores, ita intelli-
gendum censeo, gratiam atque favorem principum rem esse inconstantissi-
mam, quippe quibus aliud pulchrius alio tempore apparet: neque vilia-
res est illis tantopere iucunda, cuius non breui tempore nascatur satietas.
Hec leuitas in illis est præcipue principibus, qui fortunæ ornamentiis exte-
30 tis præstant hominibus, ac prudentia animi illorum vulgo adsequitur: nam
facultatum copia multos facit insipientes. Apud sapientes vero principes
omnis turpitudo vel exterorum vel familiarium potest animum vel bene-
volentissimum alienare: quia pulchritudo omnis ad integratem morum &
equitatem & innocentiam transferenda est, sine quibus virtutibus omnino
est ex oculis viri boni remouenda. Ac de Hebe satis; nunc de Vulcano
dicamus.

De Vulcano.

Cap. VI.

Vulcanus, sicut dictum fuit, Iunonis fuit filius, ut testatur Hesiodus in
Theogonia;

40 *Et si d'apres les autres auteurs il fut la Junon qui le fit naître.* Tamen.
Vulcanum peperit Iuno coniuncta in amore Præstantem.
Hunc, ut dictum est, quidam voluerunt subuentaneo conceptu fuisse genitum
sine patre, quem tamen Homerus è parte Ioue Iunoneque matre natum esse
putauit. Neque enim fieri potest ut natus sit sine mari desiderio, ut offen-
detur, neque fieri potest rursus ut frustra Iuno mare tantopere cupierit.
Sed audiamus quem admodum incredibili prope furore & desiderio mari
concidentur feminæ, quæ subuentantes concipiunt;

Et si d'apres les autres auteurs il fut la Junon qui le fit naître.

Vere

Liber Secundus.

46

Vere magis (quia vere calor reddit oſibas) illæ
Ore omnes verſe in Zephyrum flant rupibus altis,
Exceptantque leues auram, & ſexpe fine vallis
Coniugia vento grauidæ.

Num tantum maris desiderium frustra iunonem innasit? o infelicissimam Iunonem, si neminem neque Deorum, neque hominum iuuenire potuit, cum adeo stituli libidinis agitaretur, qui suo desiderio satisfaceret. Fuerit qui dixerint Vulcanum Iouis fuisse filium, qui cum deiformis natus esset, fuisse a Iove in insulam Lemnum precipitatus, ut ipse de se ipso celatur apud Homerum in primo libro Iliadis;

άδειαρχίαν ἀλλετεῖ οὐδὲν τέλος
μηδέ ποτε πεποντός οὐδὲν εἰσινειν.
Πάντες δέ τοι φύρεται, οὐδεὶς ἀλλαρχεῖται οὐδὲ
ποτε πολιτεύεται. Ταῦτα γέ τοι θεοῖς εἰπεῖν

Me quoque de cælo pede iecit Iupiter olim,
Contra illum auxilium misero ut mihi ferre pararem.
Alt ego cum cælo, Phœbōque cadente serebar;
In Lemnum ut ecclidi, vix eii via villa relida.

Quod autem diu fuerit in Lemno Vulcanus Iaponis Iouisque filius, ita scripsit Cicero lib. 3. De natura Deorum; Volcani item, primus celo natus, ex quo Minerua Apollinem eum, cuius in tutela Athenas antiqui historici esse voluerunt. Secundus Nilo natus Opas, ut Aegyptii appellant, quem eum stodem esse Aegypti volunt. Tertius ex Ioue, & Iunone, qui Lemni fabrico traditor praeufigit. Quartus Menalio natus, qui tenuit insulas propter Siciliam, quae Vulcaniz nominabantur. Verum Lucianus in dialogo de Sacrisciis fabulam hanc non sine risu recitat, quod Vulcanus ita fuerit e celo precipitatus; 30

Після цього відбувся перший засід, що проводився під
керівництвом членів інформаційної ради міської ради.

አዲስ እና የሚከተሉት ስራዎች በመግለጫ መረጃ ይገልጻል

△ East and West African woodpecker

Ise meus pacus claudus Vulcanus

Hunc noctri, manibus capiens & in sequa iecia.

Ella mai senit Neisi Theta alma marini,

Fini mes cept here, that's all my, my
German squire adut, quibba hunc portavit alendu

Germania iisque sunt, quibus fratre pontificis electio
fuit. Etiam educatione. Neque mirum concurrit si

Alii dixerunt fuisse & unus educatum. neque mirari conueniat quod cum ex Ioue superius loqueremur, paucos filios illi tribuimus, cum præter supradictos Mercurius quidam, & Venus, & alii nonnulli eius filii extiterint: quoniam ita obscuri fuerunt, ut eorum nomina pene deleta & extincta sint eodem quo vita die. Memorię prodidit in Atticis Pausanias, Vulcanum ini-
M. A. 77

Mythologiae.

Six acceptæ à matre minime oblitum auream sellam cū occultis quibusdam vinculis dono matri misisse, quæ Deam, cum assedisset, statim impliceauit, quod etiam Plato innuit in secundo de rep. qui vix. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 5010. 5011. 5012. 5013. 5014. 5015. 5016. 5017. 5018. 5019. 5020. 5021. 5022. 5023. 5024. 5025. 5026. 5027. 5028. 5029. 5030. 5031. 5032. 5033. 5034. 5035. 5036. 5037. 5038. 5039. 5040. 5041. 5042. 5043. 5044. 5045. 5046. 5047. 5048. 5049. 5050. 5051. 5052. 5053. 5054. 5055. 5056. 5057. 5058. 5059. 5060. 5061. 5062. 5063. 5064. 5065. 5066. 5067. 5068. 5069. 5070. 5071. 5072. 5073. 5074. 5075. 5076. 5077. 5078. 5079. 5080. 5081. 5082. 5083. 5084. 5085. 5086. 5087. 5088. 5089. 5090. 5091. 5092. 5093. 5094. 5095. 5096. 5097. 5098. 5099. 50100. 50101. 50102. 50103. 50104. 50105. 50106. 50107. 50108. 50109. 50110. 50111. 50112. 50113. 50114. 50115. 50116. 50117. 50118. 50119. 50120. 50121. 50122. 50123. 50124. 50125. 50126. 50127. 50128. 50129. 50130. 50131. 50132. 50133. 50134. 50135. 50136. 50137. 50138. 50139. 50140. 50141. 50142. 50143. 50144. 50145. 50146. 50147. 50148. 50149. 50150. 50151. 50152. 50153. 50154. 50155. 50156. 50157. 50158. 50159. 50160. 50161. 50162. 50163. 50164. 50165. 50166. 50167. 50168. 50169. 50170. 50171. 50172. 50173. 50174. 50175. 50176. 50177. 50178. 50179. 50180. 50181. 50182. 50183. 50184. 50185. 50186. 50187. 50188. 50189. 50190. 50191. 50192. 50193. 50194. 50195. 50196. 50197. 50198. 50199. 50200. 50201. 50202. 50203. 50204. 50205. 50206. 50207. 50208. 50209. 50210. 50211. 50212. 50213. 50214. 50215. 50216. 50217. 50218. 50219. 50220. 50221. 50222. 50223. 50224. 50225. 50226. 50227. 50228. 50229. 50230. 50231. 50232. 50233. 50234. 50235. 50236. 50237. 50238. 50239. 50240. 50241. 50242. 50243. 50244. 50245. 50246. 50247. 50248. 50249. 50250. 50251. 50252. 50253. 50254. 50255. 50256. 50257. 50258. 50259. 50260. 50261. 50262. 50263. 50264. 50265. 50266. 50267. 50268. 50269. 50270. 50271. 50272. 50273. 50274. 50275. 50276. 50277. 50278. 50279. 50280. 50281. 50282. 50283. 50284. 50285. 50286. 50287. 50288. 50289. 50290. 50291. 50292. 50293. 50294. 50295. 50296. 50297. 50298. 50299. 502100. 502101. 502102. 502103. 502104. 502105. 502106. 502107. 502108. 502109. 502110. 502111. 502112. 502113. 502114. 502115. 502116. 502117. 502118. 502119. 502120. 502121. 502122. 502123. 502124. 502125. 502126. 502127. 502128. 502129. 502130. 502131. 502132. 502133. 502134. 502135. 502136. 502137. 502138. 502139. 502140. 502141. 502142. 502143. 502144. 502145. 502146. 502147. 502148. 502149. 502150. 502151. 502152. 502153. 502154. 502155. 502156. 502157. 502158. 502159. 502160. 502161. 502162. 502163. 502164. 502165. 502166. 502167. 502168. 502169. 502170. 502171. 502172. 502173. 502174. 502175. 502176. 502177. 502178. 502179. 502180. 502181. 502182. 502183. 502184. 502185. 502186. 502187. 502188. 502189. 502190. 502191. 502192. 502193. 502194. 502195. 502196. 502197. 502198. 502199. 502200. 502201. 502202. 502203. 502204. 502205. 502206. 502207. 502208. 502209. 502210. 502211. 502212. 502213. 502214. 502215. 502216. 502217. 502218. 502219. 502220. 502221. 502222. 502223. 502224. 502225. 502226. 502227. 502228. 502229. 502230. 502231. 502232. 502233. 502234. 502235. 502236. 502237. 502238. 502239. 502240. 502241. 502242. 502243. 502244. 502245. 502246. 502247. 502248. 502249. 502250. 502251. 502252. 502253. 502254. 502255. 502256. 502257. 502258. 502259. 502260. 502261. 502262. 502263. 502264. 502265. 502266. 502267. 502268. 502269. 502270. 502271. 502272. 502273. 502274. 502275. 502276. 502277. 502278. 502279. 502280. 502281. 502282. 502283. 502284. 502285. 502286. 502287. 502288. 502289. 502290. 502291. 502292. 502293. 502294. 502295. 502296. 502297. 502298. 502299. 5022100. 5022101. 5022102. 5022103. 5022104. 5022105. 5022106. 5022107. 5022108. 5022109. 5022110. 5022111. 5022112. 5022113. 5022114. 5022115. 5022116. 5022117. 5022118. 5022119. 5022120. 5022121. 5022122. 5022123. 5022124. 5022125. 5022126. 5022127. 5022128. 5022129. 5022130. 5022131. 5022132. 5022133. 5022134. 5022135. 5022136. 5022137. 5022138. 5022139. 5022140. 5022141. 5022142. 5022143. 5022144. 5022145. 5022146. 5022147. 5022148. 5022149. 5022150. 5022151. 5022152. 5022153. 5022154. 5022155. 5022156. 5022157. 5022158. 5022159. 5022160. 5022161. 5022162. 5022163. 5022164. 5022165. 5022166. 5022167. 5022168. 5022169. 5022170. 5022171. 5022172. 5022173. 5022174. 5022175. 5022176. 5022177. 5022178. 5022179. 5022180. 5022181. 5022182. 5022183. 5022184. 5022185. 5022186. 5022187. 5022188. 5022189. 5022190. 5022191. 5022192. 5022193. 5022194. 5022195. 5022196. 5022197. 5022198. 5022199. 50221200. 50221201. 50221202. 50221203. 50221204. 50221205. 50221206. 50221207. 50221208. 50221209. 50221210. 50221211. 50221212. 50221213. 50221214. 50221215. 50221216. 50221217. 50221218. 50221219. 50221220. 50221221. 50221222. 50221223. 50221224. 50221225. 50221226. 50221227. 50221228. 50221229. 50221230. 50221231. 50221232. 50221233. 50221234. 50221235. 50221236. 50221237. 50221238. 50221239. 50221240. 50221241. 50221242. 50221243. 50221244. 50221245. 50221246. 50221247. 50221248. 50221249. 50221250. 50221251. 50221252. 50221253. 50221254. 50221255. 50221256. 50221257. 50221258. 50221259. 50221260. 50221261. 50221262. 50221263. 50221264. 50221265. 50221266. 50221267. 50221268. 50221269. 50221270. 50221271. 50221272. 50221273. 50221274. 50221275. 50221276. 50221277. 50221278. 50221279. 50221280. 50221281. 50221282. 50221283. 50221284. 50221285. 50221286. 50221287. 50221288. 50221289. 50221290. 50221291. 50221292. 50221293. 50221294. 50221295. 50221296. 50221297. 50221298. 50221299. 502212100. 502212101. 502212102. 502212103. 502212104. 502212105. 502212106. 502212107. 502212108. 502212109. 502212110. 502212111. 502212112. 502212113. 502212114. 502212115. 502212116. 502212117. 502212118. 502212119. 502212120. 502212121. 502212122. 502212123. 502212124. 502212125. 502212126. 502212127. 502212128. 502212129. 502212130. 502212131. 502212132. 502212133. 502212134. 502212135. 502212136. 502212137. 502212138. 502212139. 502212140. 502212141. 502212142. 502212143. 502212144. 502212145. 502212146. 502212147. 502212148. 502212149. 502212150. 502212151. 502212152. 502212153. 502212154. 502212155. 502212156. 502212157. 502212158. 502212159. 502212160. 502212161. 502212162. 502212163. 502212164. 502212165. 502212166. 502212167. 502212168. 502212169. 502212170. 502212171. 502212172. 502212173. 502212174. 502212175. 502212176. 502212177. 502212178. 502212179. 502212180. 502212181. 502212182. 502212183. 502212184. 502212185. 502212186. 502212187. 502212188. 502212189. 502212190. 502212191. 502212192. 502212193. 502212194. 502212195. 502212196. 502212197. 502212198. 502212199. 5022121200. 5022121201. 5022121202. 5022121203. 5022121204. 5022121205. 5022121206. 5022121207. 5022121208. 5022121209. 5022121210. 5022121211. 5022121212. 5022121213. 5022121214. 5022121215. 5022121216. 5022121217. 5022121218. 5022121219. 5022121220. 5022121221. 5022121222. 5022121223. 5022121224. 5022121225. 5022121226. 5022121227. 5022121228. 5022121229. 5022121230. 5022121231. 5022121232. 5022121233. 5022121234. 5022121235. 5022121236. 5022121237. 5022121238. 5022121239. 5022121240. 5022121241. 5022121242. 5022121243. 5022121244. 5022121245. 5022121246. 5022121247. 5022121248. 5022121249. 5022121250. 5022121251. 5022121252. 5022121253. 5022121254. 5022121255. 5022121256. 5022121257. 5022121258. 5022121259. 5022121260. 5022121261. 5022121262. 5022121263. 5022121264. 5022121265. 5022121266. 5022121267. 5022121268. 5022121269. 5022121270. 5022121271. 5022121272. 5022121273. 5022121274. 5022121275. 5022121276. 5022121277. 5022121278. 5022121279. 5022121280. 5022121281. 5022121282. 5022121283. 5022121284. 5022121285. 5022121286. 5022121287. 5022121288. 5022121289. 5022121290. 5022121291. 5022121292. 5022121293. 5022121294. 5022121295. 5022121296. 5022121297. 5022121298. 5022121299. 50221212100. 50221212101. 50221212102. 50221212103. 50221212104. 50221212105. 50221212106. 50221212107. 50221212108. 50221212109. 50221212110. 50221212111. 50221212112. 50221212113. 50221212114. 50221212115. 50221212116. 50221212117. 50221212118. 50221212119. 50221212120. 50221212121. 50221212122. 50221212123. 50221212124. 50221212125. 50221212126. 50221212127. 50221212128. 50221212129. 50221212130. 50221212131. 50221212132. 50221212133. 50221212134. 50221212135. 50221212136. 50221212137. 50221212138. 50221212139. 50221212140. 50221212141. 50221212142. 50221212143. 50221212144. 50221212145. 50221212146. 50221212147. 50221212148. 50221212149. 50221212150. 50221212151. 50221212152. 50221212153. 50221212154. 50221212155. 50221212156. 50221212157. 50221212158. 50221212159. 50221212160. 50221212161. 50221212162. 50221212163. 50221212164. 50221212165. 50221212166. 50221212167. 50221212168. 50221212169. 50

Mythologiae.

Cum igitur Vulcanus artes illas excoxitasset, quæ per ignem exercentur
ac Deus ignis fauissimus creditus, Aetna montis cavaeras, in quibus magna
via ignis subterranei extulit, Vulcani officinam esse crediderunt antiqui,
vbi Ioui fulmina fabricaret. idcirco Agathocles in iis commentariis, quos
de arte Ferraria Vulcani scripsit, duas fuisse insulas narrat apud Siciliam,
quarum altera Hieræ, altera Strongyla vocabatur, in quibus per diem ac no-
ctem ignis aliud emittebatur cum tamen in septimo Historiarum altera
fuisse Aeoli, alteram Vulcani dixerit. idcirco Apollonius etiam Rhodius
in libro 4. Argonauticorum, vbi de Lipara & Strongyla loquitur, ibi fuisse
Vulcani incudes fetibit his carminibus;

10

altra p. in ore
Iatrus de Læris, illuc' Æspine ipassit
Xanthus; Vibopites & pœnas totas tunibas
tum rursus adire

Littora, vbi resonant percussæ pondere vaslo
Vulcani incudes, summiq; exstutat vndæ.

nanc eandem rem expressit Iuvenalis brieuites suauissimis his carminibus
in Satyra tertia post decimam;

20

Et priuatus adhuc Idzis Iupiter antis
Nullæ super nubes conuiua cœlicolarum.
Nec puer Iliacus, formosa nec Herculis vxor
Ad cyathos, & iam siccato nectare tergens
Brachia Vulcanus Lipara nigra taberna.

Nonnulli voluerunt Vulcanum peritisimum fuisse illius diuinationis, quæ
sit per ignem, quæ pyromantia à Graecis nominatur, sicuti Nereus habitus
est inuentor hydromantiz, diuinationis per aquam scilicet. Hic Vulcanus
creditus fuit in ea insula Lipara Ioui fulmina facere, vti dicebam: cuius fa-
muli erant Brontes, steropes, ac Pyramon Cyclopes, ut scripsit Virgilius
30 libro octavo;

30

Insula Sicanum iuxta latus, Aeoliamq;
Erigitur Liparen, fumantibus ardua faxis.
Quam subter specus, & Cyclopum exesa caminis
Antra Aetna sonant: validiq; incudibus ictus
Auditæ referunt gemitus, striduntq; caue tris
Structuræ Calybum, fornacibus ignis anhelat.
Vulcani domus, & Vulcania nomine tellos.
Huc tune ignipotens cœlo descendit ab alto.
Ferrum exercebant vasto Cyclopes in antro,
Brontesq; , Steropesq; , & nudus membra Pyramon.
His informatum manibus iam parte polita
Folmen erat, toto genitor quæ plurima cœlo
Delicit in terras.

40

Ex quibus patet vbi haberet officinam Vulcanus, & qui essent eius mini-
stri, & quod esset eorum officium. fabulantur præterea de Vulcano, quod, vbi
arma Ioui aduersus Gigates fabricasset, pro sua diligentia laborisque mer-
cede Mineruus nuptias expetivit: illi cum Iupiter perpetuum incorruptamq;
virginitatem iuratus concessisset; neque tanæ huic abnuere posset, quia p
Stygiam paludem iurasset, se quidquid petere esse daturu; Mineruam clam
in osuit

Liber Secundus.

48

monuit ut suam virginitatem defenderet, atq; huic quod peteret, se concedere dixit. Deinde cum Minerua tuis monitu Vulcani desiderio ac libidine relaxaretur, Vulcani semen dicitur in terram cecidisse, vnde natus est Erichthonius, quod nomen & contentionis & terrae nomen intra se continet. Habuit communem aram cum Prometheus Vulcanus, quia crediderunt nonnulli ignem a Prometheus, at artes per ignem a Vulcano fuisse repertas. Nam cum multò antiquior Vulcano fuisset Prometheus, is idecirco ignifer Titani Sophocle dicitur in Oedipode in Colono;

intus ignifer Deus

19

Titan Prometheus.
Memorię prodidit Sōphoclis enarrator de Lysimachidę sententia multò antiquiorem fuisse Vulcano Prometheum, atq; illius statuam cum sceptro effigi solitam, aram q; communem fuisse utriusque in base. Homerus præterea in hymno, quem scripsit in Vulcanum, illum fabricandi inuentorem vñā cum Pallade autorem: putauit, vt patet in his:

20

Deinde cum Iupiter pro igne à Prometho rapto magnas calamitates hominibus machinaretur, hic Pandoram iouis iussu formauit, ut ait Hesiodus in operibus & diebus cum aquam rigasset, ut est in his.

Egregium ius sic Vulcanum spargere lympham
Contingo terram.

20

Fabulantur Venerem huius vxorem fuisse, quæ cum maritum ob deformitatem corporis & claudum non magnopere amaret, dum is esset fabrilibus operibus intentus, clam cum Marte bellorum Deo congregiebatur, adulteria mque committebat: Gallumque iuuenem secum Mars adducebat et inde quem relinquebat ad hostium, ut aduentantes nuntiaret, obseruat et que Sollem precipue, quem maxime omnium Deorum Mars metuebat ne rem Vulcano indicaret propter singularem inter illos amicitiam. at Gallus fertur in somnum versus fuisse, quare nemine perficiente Sol rem conspexit superueniens, Vulcanoque indicauit. Illud demum supplici: a Matte Gallo illatum est, ut in animal sui nominis verteretur, quare nunc etiam solis exortum insigni vociferatione indicat, quasi Marti significaturus ut solem caueat. ubi sol igitur rem persensisset, Vulcanoque indicasset: is tenuissimum rete ferreum consecit, & circa thorum ita tendit, ut conspici non posset. Mox veroisque nudos in illo rete implicatos omnibus Diis tindendos exposuit; quam rem explicauit Ouid. in lib. 2. de arte amandi;

Fabula narratur toto notissima cerio,
Mulciberi capti Marsus; Venusus; dolis.

◎ 七言詩

Mythologiae.

Quam etiam Homer multis carminibus complexus fuit in lib. t. Odissæ. Habuit Vulcanus filios Ardalum, Periphemum, Ericthonium, Acnaque, & alios complures ex variis sceminarum Deorumque congregatis. Atq; hæc ea sunt sicut quæ de Vulcano fabulati sunt antiqui, nunc quid sub his ambigibus verborum occultauerint antiqui perquiramus. Atque illud primæ, quod è sola Iunone subuentaneo concepiu natu sit Vulcanus, ut ait Plato in Cratyllo, qui *sicut dicitur*, *Ex* suis luminis preses, fieri omnino non potest. nam præter id quodd inauditus est in sceminiis hujusmodi conceptus, quæ cum Veneris titillationibus infestantur facile medicinam suo dolori iuuenire solent, tum si sit ignis Vulcanus, qui ex aere procreatur, ut esse omnium elementorum naturam accepimus à sapientibus, quæ ex sole vicissim oriuntur; certe nulla fieri posset ignis ex aere generatio nisi per calorem, ac superiorum corporum motum. Neque Iuno si consilere possit, & à nulla vi externa calefacta, ullum Vulcanum vel Martem vel Heben è se gignet: quia calor artifex est, marisque locum obtinet in reum naturalium generatione, quare cum pro igne illo purissimo ac sublimi corpore, quod purissimum est elementorum omnium capit, Vulcanus ex Iunone & Iove, sive ex aere superiorum corporum motu calefacto nasci dicitur. Idem è celo deicatus à patre dicitur, vel, ut alii maluerunt, à Iunone propter deformitatem, quia ignis ille qui in nubibus cogitur cum è crassiore materia constet, si conseratur cum eo qui sublimis est, & in purissima supremaque regione constitutus, crassus est & deformis, & vix dignus ut ignis nominetur. & illa de causa ad impiorum corporum locū, tanquam ex illegitima possessione depellitur, & vi superiorum corporum, & ad ipsa superioris aeris natura. Hic educetur à Thetide & a marinis Nymphis exceptus, quoniam ex humore & cū illo uniuersa eus igitur materia colligitur. Enim uero cum terra omnium sic diuinitarum mater, aures sella singiunt, cui Iuno sit Vulcani artificio alligata: hoc quid significat, nisi partem illam aeris, quæ propinquior est terra, & impiorum superiorum corporum motu non agiari, quippe quodd intra motuum vertices includatur, sed propè firmam esse & alligatam terram? non enim facile vi superiorum corporum extenuatur, sed tanquam aquarum stagnū consistit. Vxorem Aglaiam & Venerem habuisse dicitur, quis è calore & humore uniuersa rerum humanarum generatio fit, quorum omnium semper intelligenda est symmetria. Nihil est enim aliud Aglaia, quam splendor & ueritas rerum quæ calorem ipsius consequitur, quod etiam nomen ipsum significat. Et quoniam nulla esse potest in rebus humanis naturalis procreatio sine calore, ex causa fuit eurfaces in noctiis accendeantur, quibus præcessit putabatur Vulcanus. Effectum est pateretur ut qui currearent in Lam padophoriis extintis facibus cessarent à cursu, quia cum cessauit calor, rerum omnium vita extinguitur, & cessat. At quod si posterior priorem cursu superasset, ille prior accessam lampada caperet, id ad successionem rerum omnium, vicissitudinesque ostendendas fictum fuit. Neque mirum est si cum elementis & sidera pro Diis sint culta, hic quoque tanquam Deus cultus fuit, quippe cum idem esse Sol, Luna, æther, astres, ignisque potuerit, ut diximus. Fulmina dicuntur à Vulcano tui fieri solita, qui ignis est in sublime elatus, qui ubi a circumstante frigore comprimitur, vi erumpit, cuius famuli sunt *Fury*, *Bræ*, *Ætnæ*, *Brontes*, *Steropes*, *Ptyctmon*, nam *p*ro*te* *tonitru*m significat, *eruptio* fulgur, *eruptio* ignem multum,

malum; & enim nomina ipsa rem per se significant. Hic igitur ignis cū sit impurus, ut note qui adhuc in materia, eos sum a Iove repellitur cum incre-
dibili impetu, quæ est fulminis natura. Nā neq; lapis, neq; ferru neq; solidum
aliquid corpus, meo quidem iudicio, putandum est fulmen, cuius tot tergi-
terficationes, tantamque vim, & tam mirabilem viodemus. Sed vis crassioris
ignis frigore & anti-peristali magno cū ipetu disrupera, qdeosum impellatur.
Huius Vulcanum Mineru, quæ purissima est pars ætheris, è qua nulla nascuntur
animalia, cum perpetuam obtinuerit virginitatem, amore sui caput re-
pellit, qui semen in terram effundit, ac inde monstrum nascitur. quid hoc
est portentum Dii boni? quod monstrum ita horrendum? Natura illa æthe-
ris superioris ad inferiora vñq; corpora ita pura non descendit, sed calor ille
qui generationem adiuuat impurus est, & in materia crassa commixtus, qua-
re semen Vulcana in terram decidens multipliciter gignit animalia, quæ res
per variam Erichthonii formam indicatur, turbulentus enim ignis & in ma-
teria commixtus vbiique Vulcanus est intelligendus; qui aptus est rerum ge-
nerationi. Hic formauit Pandoram, omnium Deorum donum, vt nomen ip-
sum significar, quoniam hic calor & Cereru, & Bacchi, & Palladis, & aliorum
creditorum Deorum inuentiones adiuuat. Hanc omnes artes edocuit, quo-
niam in quibus vis est ignes, quorumq; sanguis subtilior est, & rarius cor-
pus, illi plurimum valent ingenio & prudentia. Hic idem obscuris omnino
retibus, & quæ videri non possent, Martem bellorum Deum cum Venere
implicauit, & nudos omnibus Diis ridendos exposuit; quod quidem si ad ra-
tiones astronomicas transferatur, nihil aliud significat quam Martis & Ve-
neris planetarum cōgressu adulterorum fieri ortus, sed hi soli propius acces-
serit, minime latebunt adulteria. Quamobrem dictus est Sol Veneris adulte-
rium pacificasse, vt ait Plutarchus in libello de audiendis poetis. Homerus
per hanc fabulam videtur homines ad aquitatem adhortari, & ad integritatem
vitæ, & ad innocentiam, cum facile Dii viam inueniant, qua in sceleratos
quamvis fortissimos & potentissimos homines animaduertant, ita enim
scribit;

πολεμεῖ τοῦ θεοῦ, πράτην τὸ διάδοχον.
αὐτῷ μὲν ἔργα τοῦ πατέρος μέν εἴησαν
τὸν τετράτον τίτανα, τὸν δὲ πατέρα τούτου
γοθὸν τὸν τίτανα, τὸν τε τοῦ πατέρος τούτου.

Si quid turpe facis, lento pede magna Deorum
Ira expit celerem. Sic nunc Vulcanus iniquum
Retibus implicuit Martem, tardissimus alter
Sit quamvis, superiorum at velocissimus alter

Quis enim vir malus, & iniqua faciens, diu felix esse poterit? non amplius.
do diuitiarum, non amicorum stipantium frequentia, non nobilitas gene-
ris, non vicium & impetui magnitudo, non armatorum numerus, possunt vi-
rum nefarium meritum suppliciis & vindictæ Dei deum surripere. Nam so-
la est innocentia, vitæque integritas, quæ nullam vel a Dīs vel ab homini-
bus vindictam expectat, quæque vbique tota & tranquilla est. Nec me præ-
terit illorum, qui torquendis metallis per ignem student, esse opiniones
nonnullas, quas suis vasculis accommodare conantur. Dicunt enim
Vulcanum ob deformitatem deiectum de celo fuisse, nihil aliud esse, quam
aut sulphur, aut argētū cursitans quod nihil, nisi suæ naturæ, in se recipit, sed

10

20

30

40

N ab

Mythologiae.

ab omnibus separatur. Modo Mineruam dicunt amari à Vulcano, quia existimant sulphur id & ferrum amare aquam Mercuralem: quam nominant Mineruzm: qui cum simul sint, in putrefactione separantur, cum diuersas naturas sint fortissimi, quare dicta fuit Mineruafugere Vulcanum. Et ne persequat huicmodi ineptias, quas tormenta & calamitates multorum loculorum suisse certò scio, multorumque etiam in posterum futuras, multi ad has suas inuentiones antiquorum fabulas detorquere conati sunt. op autem vanam esse artem chemicam potemus, & quid de arte illa sentiamus; ita in epistola quadam aliquando expressimus, quam aduersus fuliginosas chemicorum fallacias scripsimus, & ad ampliss. Antistitem, summaq; que probitatis atque integritatis vitum Antonium Lanottum Forumensem Episcopum misimos; è qua nonnulla hic ascribenda putauimus.

10

Ara fallax, inuisa bonis, duicidine capto;
Iucundè vt perimis, dementibus improba sirens.
Naturam superare putas te posse per ignem?
Stulta, quid insanis? te longis passibus illa
Deserit ac tandem nil perfici: illa colorum
Te fallit, rerum te ludit mille figuris.
Sic fertur Proteus se in multas vertere formas,
Cum fieret serpens dirus, cumque vnde, vel ignis.
Vris opes, properans quas fumus portat in auris.
Inde ardens miseris torquet praecoxia virus.
Exitialis amorque auri, & cuique dolores
Quos semel insanæ fallacia ceperit artis.
Occupat hæc nulli misero vesania mentem,
Ni pro peccatis hominum sator atque Deorum
Supplicia, ingentesque paret mox fumere ponas.
Mendies sunt. Semper caligine barba
Squallet, & immodico turpantur pallia fumo.
Et noua quærentes semper mendacia iactant,
Defecisse sibi vires, vbi noua repetta est.
Mercurium ratio qua possint filere in aurum.
Ad notos homines inde hæc contagia serpunt.
Si quenquam arripiant, qui stultas prebeat aures,
Non prius effugiet, quam sit expertus tandem
Fortunam, scopuloque ratem confregerit uno.

20

30

40

Neque sati validam rationem illam unquam fore putavi, quia nonnulli artifices suam artem confirmare conantur, quod scribitur à Suida in hanc sententiam, artem illam aliquando apud Aegyptios floruisse; Chemia argenti autique preparatio est, cuius libros aliquando conquirens Dioclesianus cōcremavit propter illa que aduersus ipsum Aegyptium innouarunt. Hos enim crudeliter trucidauit, ac libros de chemia auri & argenti ab antiquis conscriptos inquitens igni absumpit; ne Aegyptii ex arte illa diuinitas compararent, atque opus abundantia freti arma mouere Romanis auderent in posterum. Neque enim lex est diuina quidquid à Suida dicitur, & multa fabulosa de sapientia Aegyptiorum circumferuntur. At nunc de Marte dicamus.

De